AYDEDE

No. 91 — 32
Çarşamba 25 Ağustos 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasî hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Tarihî Sandığımız Şeyler

Ne kadar çok şeyin tarihî olacağına inanırız! Meselâ bir hükûmet adamının ağzından bir lâkırdı çıkar.

— Taridi söz! Tarihe geçecek, tarihte iz bırakacak söz!

Hükmünü verir, tarihe mal olacağiyle övünür, o hükûmet adamını bu şekilde pohpohlarız.

Kırk yıllık rüşd hayatımda tarihe geçeceği iddia olunan ne kadar söz söylendi; lâkin çoğu hafasında değerini kaybetti; tarihe değil, ancak bir daha karıştırılacağı şüpheli gazete sayfalarına gömüldü kaldı.

Daima tarihî söz, tarihte yer alacak vaka bekler halde alelâde sözlerin vakacıklara haddinden fazla ehemmiyet vermek merakındayız.

Hele bir "tarihe altın harflerle yazılacak sözler" klişesi vardır ki hiç değişmez. Bunu ilk defa Meşrutiyetin ilânı sırasında tutturmuştuk; olur olmaz şeyler için o tâbiri, tavsifi kullanıyorduk.

Kâmil Paşa bir lâkırdı sarfeder, bunu taraftar gazeteler "taride altın harflerle yazılacak sözler" mahiyetine çıkarırdı. Talât Paşa bir bunu taraftar gazeteler "tarihe altın harflerle yazılacak sözlerden sayardı.

Eğer bütün bu sözler veya vakalar gerçekten tarihe altın harflerle yazılsaydı dünya altın stoku çoktan tükenmiş, madenlerin dibine darı ekilmiş olurdu. Bereket matbaa hurufatının malûm kurşunundan başka bir madenle yazılmadı!

Şimdi de Parti elebaşılarının her sözü taraftarlarınca tarihe geyapılan mitingler için de aynı tâcecek ve altın hurufatla yazılacak değerdedir. Hattâ birbir arkasına biri kullanmağa başladık:

— Bilmem nerede yapılacak miting tarihidir, tarihin dönüm noktası olacaktır!

Bile demekteyiz. Hangi sözün ve hangi ehemmiyetsiz vakanın tarihî olacağını zamanında kestirmek mümkün değildir. Sözlerin, vakaların tarihe geçip geçmiyeceğini veya tarih sayfalarına altın, yoksa kurşun harflerle mi yazılacağını ancak gelecek asırlar tayin edebilir.

Bizimki gayretkeşlikten ve propagandacılıktan öteye geçmez, âdeta mizaçgirane bir falcılıktan ibarettir.

AYDEDE

Karadeniz kıyılarında

— Geçenlerde Başbakan, Bursayı Karadenize götürün, fakirlikten eser kalmaz, demiş.

— Keşke bizim kıyıları da Bursaya nakletseler de veremden eser kalmasa!

Göstermelik Açılış Töreni

Bir yaşımıza daha girdik: Haseki Çocuk Hastanesi 29 Mayısta güzel bir törenle açılmıştı ve içinde bir hastaneye lâzım olna bütün eşya, karyolalarından perdelerine kadar mevcuttu.

— Oh, demiştik, hasta çocuklarımıza işte bir tedavi yurdu daha! Yarın, öbür gün karyolalar dolar.

Bir refikimizin yaptığı anketten şimdi öğreniyoruz ki meğerse o eşya kira ile getirilmiş ve hastane bugün tamtakır kuru bakır halde imiş.

Acaba neden kira eşya ile döşetilmiş ve hemen açılacakmış gibi gösterilmiş? Sebebini bir doktor şöyle anlatıyor:

— Pavyonun küşad resminde Devlet Reisinin bizzat bulunacağı şayi olunca koca bina iki gün içinde bir mobilya mağazasından kiralanan eşya ile baştan başa donatıldı ve sonra mobilyalar geri verildi.

Bereket bir hafta kadar evvel pavyonun bir kısmına 20 kadar küçük hasta alınmıştır bununla müteselli olalım.

Fakat bir daha öyle göz bağcılıklara ve aldatmaca göstermeliklere kendimizi kaptırmıyalım. Film çevrilecekmiş gibi stüdyo usulü sinema oyunlarına artık nihayet vermeli, ciddî olmalı, iş görmeliyiz.

Hükûmeti hükûmet adamları çevirir; "metör an sen" ler değil!

N A M I K   K E M A L

İkinci Abdülhamid bir gün Namık Kemale şu suali sordu:

— Beni mi daha çok seversiniz, biraderimi mi?

— Sultan Selimi efendimiz!

Tavsamalar Babında

Haniya İstanbulda bir silâh toplama gayretine kapılmıştık. Bir aralık yolda rastlardık: Polisler tepsi, tepsi, çuval çuval bıçaklar, sustalı çakılar, tabancalar götürüyorlar. İğneye kadar topluyorlar.

İşin hızı geçti; toplama tavsadı. İşte Hünkârsuyu vakası! İşte tekrar zabıta sütunlarında yer alan dokuz yerinden yaralamalar! Meyhane ve mesire vuruşmaları!

"Hükûmet yasağı üç gün sürer" derlerdi dedelerimiz. Şimdi bu yasak olsa olsa üç ay sürüyor.

Nitekim vitrinlerde pişmiş yemek teşhiri de böyle oldu. Hattâ resmî otomobillerle çoluk çocuğun plâjlara geldiklerini de görmüyor değiliz.

Gazeteler yazmasa yasaklar, dedelerimiz zamanındaki gibi yine üç günde tavsarlar, hükümsüz kalırlardı.

Amin! Amin!

Demokrat Parti Başkanı Çeşmedeki nutkunda Millet Partisine hücum etti ve "bu zevat, dedi, sun'i, menfi, haysiyet kırıcı vâdilere sürüklenerek devirlerini tamamlamak gibi bir bedbahtlığa düşmesinler" temennisinde bulundu.

Pek halisane bir temenni ve dua. Hattâ bu duayı yalnız Millet Partisi erkânı için değil, bütün politika ricali için candan, gönülden tekrar etmek hususunda millet birlik olmalı, "âmin!" diye hep bir ağızdan ve yanık bağrından inlemelidir.

Dalkavuk

Üçüncü Sultan Ahmet kendisine hediye edilen çok kıymetli zümrüt yüzüğü, bir gün, divan toplantısında vezirlerine gösterecek:

— Acaba bundan daha kıymetli yüzük var mıdır?

Diye sordu.

Vezirler:

— Hayır efendim. Sıhhat ve afiyetle takınız. Bundan değerli birşey olamaz!

Cevabını verdikleri halde yalnız Sadrazam Nevşehirli İbrahim Paşa itiraz etti:

— Bundan, dedi, daha kıymetli şey vardır padişahım!

— Nedir?

— O yüzüğün takıldığı parmak!

— Bana : "Ulan namussuz, defol gözüm görmesin seni!" demesin mi?
— Sen ne yaptın?
— Dediğini, iki gözünü de patlattım !

Bugünden, Dünden

SİGARA

Zamane hekimlerinin en ziyade menettikleri, herşeyden, hattâ rakıdan fazla vücude dokunur dedikleri şey bu. İstedikleri kadar dillerinde tüy bitirsinler; tansiyonu arttırır, damarları sertleştirir, kalbi yorar, gözleri, hâfızayı bozar ; (pharyngite) e, (dyspepsie) ye, daha bilmem nelere sebebdir diyip dursunlar, bu persenkler tiryakilerin bir kulağından giriyor, bir kulağından çıkıyor.

Ben de o kafiledenim. Yazı yazarken şayed dudaklarımın kenarında cigara yoksa haddin varsa kalem yürüt...

Vaktiyle anneler, haminneler, çocuklarına, torunlarına gözdağı verirlerdi :

— Eğer o musibeti ağzına korsan bir mememden emdiğin kan, bir mememde nemdiğin irin olsun!

— Ninelik hakkımı halâl etmem. Onu de geç, menhus dinen mekruh; yarın ahrette cezasını çekersin !

Lâfı dinleyen kim? Tenhalara çekilip, abdesthaneye kapanıp içen içene.

Sütkardeşim rahmetli Tahir daha on on bir yaşında, Topkapı Merkez Rüşdiyesindeyken alışmıştı.

Eski ahbablardan Eminanımın Binnaz adında, kundakta iken alıp öz evlâd gibi büyüttüğü bir evlâdlığı vardı. Sekizinde, dokuzunda, sıska, cılız, anfizeme müptelâ. Hatunun gözü, yüzünden hiç ayrılmaz. Nefesi darlaştığını sezer sezmez hemen cigarayı sarıp, içine tatola, boru çiçeği katıp eline dayar. Kız halis muhlis tütün tiryakisi olmuş da haberi yok. İkdie bir yalancıktan soluk alamıyor gibi yapar, kızarır bozarır, Eminanım derhal devayı yetiştirirdi.

Bizimkiler boyuna tekrarlarlardı : Kızıltoprakta oturdukları yıllar komşulardan, Bahriye Kolağası Ayı Mahmud Beyin subyan oğlu bir gün tablada yanar bir cigara görmüş; bir nefes çekmiş. Evlerden ırak, lâhzada tıkanıp cennete pervaz etmesin mi?

Eve gelen misafirlere kahveden önce cigara vermek; velime ve sünnet cemiyetlerinde davetlilere bergamatlı yahut sakızlı lohuktan evvel elmastıraş tabaklarla – ve teşrifat sırasiyle – cigara sunmak; şatafatlı donanma gecelerinde (züvvarı kirame) limonata, şerbet, şekerleme, dondurmayla beraber cigara ikram etmek baş âdetti.

Mesirelerde sıyrık zamparalar hanımların arabasına, sandalına, şemsiyesine kalıp cigarası atmayı fiyakalılık sayarlardı.

Bu nesneye ekseriyet cigara, nezaket taslayıcılar zıgara veya sigara, alafranga züppeler sigaret, kenar mahalleli kadınlar incesine düdük, kalınına dolma derlerdi.

* * *

(Müşterekülmenfaa İnhisarı dühanı Devleti Aliyei Osmaniye) ünvanlı mahud Reji'nin cigaraları bugünkü Tekel'inkiler gibi çeşitli :

En şâhâneleri, 20 adetlik Sultaniye'nin paketi 8 kuruş; Ekstra Ekstranın 5 buçuk, Ekstra'nın 4 buçuk, birinci nev'in 3 buçuk; yazıları mor yaldızlı, içimi yavaş ikincinin 100 para; yazıları yeşil renkli üçüncünün 2 kuruştu. Halkın en çok kullandığı, harcı âlem, dördüncü nevi tatlı sertin 60, beşincinin 30, altıncının da 20 para.. Dörüncü ve aşağıları kesekâğıdındaydılar.

Kalıp cigarası denilen, ötekilerden uzunca, ağız tarafı delik ve katıca olanlar yıllrdanberi ortalıktan kalktı. Ramazanlarda (Mamulâtı mahsusa) diye piyasaya çıkarılanların kimi dibleri som yaldızlı, kimi kahverengi sigara kâğıdlarına sarılı, kimi karış boyunda ve güya salonlar içindi. Beyazıd camisinin avlusuna kurulan sergide, Reji'nin mağazalarında satılırlardı.

Fiyatları dersen atla deve değil; öbürlerinden 20 para, 30 para, salona mahsuslar birkaç kuruş fazla. Bunların âlâyışına imrenerek bir paketcik alıp bir iki tek tüttüreyim derken, işi azıtanları bilirim. Nitekim ben de, günün birinde hemen hemen cigaraya alışmış, fakat çabuk vazgeçmiştim. Senelerden sonra tekrar dadandım gitti.

Ötedenberi aç karnına içmem. Mektebi Hukuk imtihanlarında koridorda dolaşır, sıra beklerken, oyalanmak için ağzımda tutar, yakmazdım. O vakit çember sakallı, sarıklı, cübbeli olan bir sınıf arkadaşım – kulakları çınlasın bugün matruş ve kılprangadır – mutlaka peyd aoluverir, kibriti çakar. Temennahı basar, bir tane de ona verdikten sonra yanından sıvışmamla ağzımdakini söndürüp atmam bir olurdu.

Sermed Muhtar ALUS

AKLIMDA KALANLAR

BİR ŞARKI

Beyruttan Şama gitmiştim. Vali eski Zaptiye Nâzırı Nâzım Paşaydı. Bermutad beni yakaladı, yine yanından ayırmadı, beraber gezdirir dururdu. Bir gün; bu akşam Azım zade Mehmed Paşaya davetliyiz, (Meşrutiyetten sonra Âyan azasından ve bir aralık da Evkaf Nâzırı olmuştu); sen Mektubçu Necib Beyle oraya git ve geleceğimi de söyle; ben eve gideyim, oradan gelirim, dedi. Dediğini yaptık. Evsahibi bizi istikbal etti, salona gridik. Esasen konak kalabalıktı, misafirler de çoktu. Sofralar müteaddid, hânende ve sâzendeler meşhurlardandı. Çok geçmedi Vali Bâşâ taşrıf etti, dediler hemen saza Bâşânın marşı dediler. Mızrablar harekete geldi.

Addekil meyyas ya ömri
Ente ahlen nas fi nazari... ..

Meşhur ve o zaman fevkalâde mergub olan bu şarkıyı söylemeğe başladılar. Arabların daha vakur ve meşhur olan birçok şarkısı dururken bunun tercihinde ve bura marş denilmesinde bir sebeb varmış. Vali Paşa Hazretleri çünkü bu şarkıyı çok severmiş. Nâzım Paşa hemen hemen hânendelerle beraber teganni edercesine neşe ile knoağın sofasına girdi ve saz takımının yanıbaşında oturdu. Mübalâğa etmiyeyim amma sekiz on defa aynı şarkıyı söylediler... Bu şarkının bestesi tam kırk sekiz sene sonra İstanbulumuzda da sevilmeğe başlayınca ; bu da mı bir tarih gibi tekerrüre başladı demekten vazgeçemedim. Gazeteciler Cemiyetinin alaturka konseri bana bir fikir daha verdi. Zira bu konserde bu bestesi en sarid ve vazıh bir lisan ile bir edâyi üstadane ile terennüm eden Necmi Rızayı dinledim.

Adalar sahilinde bekliyorum.

Şarkısının bestesi benim Şamda dinlediğim Ente... şarkısının bestesidir.

Cenabı Hak Nâzım Paşayı gariki rahmet etsin ; marşına uzun ömürler versin ve Necmi Rızaya dahi. Hem bu güzel şarkıyı diriltti, hem de rahmetlere vesile oldu. İşte kulun hayırlısı, haberi olsun olmasın, böyle güzelliklere âlet olur; çehre de güzel olursa âlânın âlâsı... Fakat... Şarkı... (Ada sahillerinde bekliyemem) olur ! !

Semih Mümtaz S.

BABASI GİBİ

Vaktiyle bir Gaskonyalının Romada atını çalarlar, eğer atı bulunmazsa kendisinin de evvelce babasının yaptığını yapmak mecburiyetinde kalacağını etrafa ilân eder.

Atı çalan bu haberden korkar ve atı geri getirir. Gaskonyalı çok memnun olduğunu, babası gibi hareket etmek zorunda kalmadığına da ayrıca sevindiğini söyler.

Hırsız büsbütün meraka düşerek sorar:

— Peki ama aynı vaziyette babanız ne yapmıştı?

— Ne yapacak, atı olmayınca eğeri omuzuna alıp yayan dönmüştü !

Tehlikenin Küçüğü

— Nasıl! Barut fıçılarını yerleştirirken sigara içmenin ne gibi feci kazalara sebebiyet vereceğini hiç düşünmüyor musun? Geçenlerde öyle bir ihtiyatsızlık elli kişinin ölümüne sebep olmuştu..

— Olabilir ama burada o kadar büyük tehlike yok.

— Neden?

— Burada ikimizden başkası yok da ondan !

Polis — Gürültü etmeyin be ! Matmazele sorduğu yeri tarif edeceğim!
"Fransız karikatürü"

Minelbab İlelmihrab

Yazan : Refik Halid KARAY

İzmir işgali karşısında hükûmetin budalaca vaziyeti — Meclis-i Vükelânın erkenden içtimaı — İzmirde kan gövdeyi götürüyor — İzmir telgrafhanesinden gelen mühim haberler — İngilizlerin İzmir işgali karşısındaki vaziyeti

Ha, bir de, İsmail Müştak Beye, bir gün, Dahiliye nazırının benim yanımda, derhal hudut haricine çıkması için verdiği emir, hoştu. Niçin çıksın, hem de ne ile, nasıl?. Menfamdan avdetimde bana pek zarifane dostluk gösteren bu sevimli muharririn saklandığını duyduğum zaman pek memnun ve saklandığı yeri bile gıyabında bilvasıta öğrenerek pek müsterih olmuştum.

İzmir faciası hazırlanırken işte, İstanbulda böyle birer perdelik kısa kısa, gülünçlü (?) komediler oynuyordu !

●

9 ve 10

İzmir işgali karşısında hükûmetin vaziyeti ne oldu?

İzmir Posta ve Telgraf Başmüdür Vekili Naşid imzasiyle gelen ve "birkaç saate kadar Yunan ordusunun şehri işgal edeceğini Maliye Müfettişi Muvaffak Beyden şimdi haber aldığını.." bildiren meş'um etlgrafı Dahiliye Nazırına götürdüğüm zaman kolum, kanadım kırılmış bir halde idim ; beynim o derece işlemiyordu ki el'an nerede, Nezaret makamında mı, Babıâlide mi görüştüm, hatırlıyamıyorum.

Burada dünyanın en akıl almaz bir garabetini haber vereceğim : Gerek Nâzır ve gerek Sadrıâzam bu habere inanmadılar ve İzmir Valisine şifreli bir telgrafla "tahrikâmiz ve müheyyiç işaatta bulunan müfettiş Muvaffak Beyin derhal tevkif ve İstanbula tantelhıfız izamını..." emrettiler. İşte hükûmetin, muhteviyatı bu derece müthiş ve mahiyeti resmi bir telgrafname karşısında ilk aldığı vaziyet, budalaca vaziyet bu oldu !

Lâkin Amiral Galtrop'un notası akıllarını başlarına getirmek için çok gecikmedi. Biz tahrikâmiz ve müheyyiç işaatta bulunan müfettişin tevkifini bildirirken İzmir çoktan işgal faciasını görmüştü.

Zavallı Mehmed Ali Beyle Sadrâzamı, meseleyi kötü bir polis komiseri gibi en âdi, basit cihetinden muhakeme etmişler, anlaşılan : "Ha, demişler, Muvaffak Bey sabık Âyan Reisi Rifat Beyin oğlu değil midir? Behemehal İttihatçıdır... Şehirde fesad çıkarmak için teşkilât vücude getirmişler, işte böyle müheyyiç bir yalanla merasimlarına erecekler ! O halde, evvelâ, hemen yılanın başını ezelim !"

Şimdi bile bu tarzı muhakemeyi aklıma getirdikçe yüzümü kızartan bir hicap duymaktan kendimi menedemiyorum... Mahdud kafalılığın bu misline ancak tarihimizde, meselâ Kıbrısa karadan asker sevkini teklif eden kubbe vüzerasında tesadüf olunur.

O gece, bu iki recülü devlet rahat uyumuşlarsa hiç şaşmam. Zira Kızlar Ağasının aklı onların başında imiş !

Fakat, mademki doğru konuşuyoruz, şurasını itiraf edeyim ki ben de o sırada onların bu tarzı hareketini muhakeme edecek ve kusurunu görecek halde değildim. İtirafı zor amma, hani, sanki aynı makamda ben de olsaydım, belki aynını, aynını olmasa bile bir müşabihini yapardım gibi geliyor. Ancak üzerinden zaman geçtikten sonradır ki daha iyi görebiliyorum; zaten o zaman bunları görebilseydim, elbette kör kör, parmağım gözüne hareket etmezdmi.

Ben de, o zaman, her hâdise arkasında hortlamış bir İttihatçılık görüyordum ve onunla mücadele için, gözümü husumet bürümüş, sağımı solumu iyi sezemiyordum.

Fırka kinlerinden uzak kalmak bir devlet adamı için en esaslı şarttır; bu, fırkacı olmağa da mâni değildir. İnsan, mevkii iktidarda iken – dul bir kadın almış veya başkasına namzed bir kızı sevmiş gibi – gözünün önünde daima, geçmiş veya gelecek rakibini bulundurursa etrafını göremiyor ve başka düşmanlarını seçemiyor ! Halbuki şümullü bir bakışla hepsini birden kavramak lâzım...

Meclisi vükelâ erkenden Babıâlide içtima halinde idi. İzmir telini doğrudan doğruya Babıâli telgrafhanesine bağladık. Güya Dahiliye Nazırı makine başına geçip tıkır tıkır Vali ile görüşecek, evamir ve talimat verecekti.

Fakat mümkün mü? İzmiri bir türlü bulamıyorduk. O zaman gayret bana düştü; Mehmed Ali Beyin telgraf makinesi önündeki kapkara, donuk ve tutuk hali âsabımı büsbütün gerdi... Teli tekrar merkeze aldık; Telgraf Müdürü Tevfik Bey başına geçti, İzmire yakın bütün merkezlerden işgale dair malûmat toplamağa çalıştık ; fakat hepsinin vilâyet merkeziyle rabıtası kesilmişti; şaylaattan bahis ve yolcu ifadelerini tekrar ediyorlardı.

Bunlara nazaran İzmirde kan gövdeyi götürüyordu. Hükûmet ise Babıâlide sanki mahsurdu... İşgal sahasına eli ermiyor, gücü yetmiyor, bir kelime haber alamıyordu. Asıl garibi, hattın kesilmiş olmasını da bir türlü anlayamıyordu. Evvelâ hiddet, şiddet göstermekle muhabere temin olunur sandılar; Bunun faydasız olduğunu güç anlattım.

Valiye talimat vermek istiyorlardı. Fakat nasıl? Evet, nasıl? İzmire en yakın merkez olarak elimizde Salihli vardı... Kaymakam, acaba, elden, bir vasıta teminiyle şehre hükûmetin emirlerini gönderebilir miydi? Muhabere neticesinde bir defa teşebbüs etmeğe karar verdik. Salhiliden tebdili kıyafet ederek bir jandarma İzmire, hayatını tehlikeye koyup girecek ve Valiye talimatı verecekti.

İçimden : "Bari şu zahmete ve tehlikeye göre bu emir, kıymetli, fiili bir şey olsa..." diyordum. Galiba ne talimat bir kıymeti haizdi, ne de jandarma Valiyi bulup bunu tevdie muvaffak olmuştu.

Akşama kadar vaktim taharriyatla makine başında geçti. Saat yedi idi, Nişantaşındaki Hariciye konağına çağırıldım. Gittiğim zaman bütün vükelâ orada bulunuyordu ; topladığım son malûmatı Sadrâzama bildirdim. İzmir mülhakatı, şehirdeki katliâmlardan müsademe ve yağmgalardan, ahali islâmiyenin uğradığı hakaret ve cefalardan pek suzişle bahsediyorlardı. O gece böyle geçti. Sadrâzam, bittabi, mümessiller nezdinde çabalıyordu, ben bu cihetlere vâkıf olamıyordum; tâbesabah, telefon elimde, İzmir civarından haber almakla meşgul oldum ve nihayet İzmir merkezi ile buluşmak imkânı ele geçti.

Bu, hayatımın en heyecanlı bir dakikasıdır. Bana : "İzmiri bulduk !" dedikleri zaman yüreğim sanki bir balondu, birden çatladı, söndü; btitim zannettim. Neler öğrenecektim? Ne feciaIra, ne felâketler... Dikkat kesildim : Telgraf Müdürü ağır ağır önündeki kâğıda yazdıkça gözlerim doluyordu ; beynimin bir yaş sünger gibi kafamın içinde şişerek ağırlaştığını, bunaldığını sanki görüyordum.

Bu gizli bir muhabere idi : İzmir telgrafhanesi işgal ve muhafaza altında bulunduruluyordu; muhabere memnu idi; buna rağmen fedakâr telgrafçılar, düşmanın süngüsü altında hayatları pahasına gizlice merkezi devlete tafsilât uçuruyorlardı.

Bu noksan ve kesik ifadelerden anladığımız, nezdimde mevcut vesikaya nazaran aynen şunlardı :

"İzmiri kâmilen Yunan askeri işgal etmiştir. Yalnız konsoloshanelerde pek cüz'i kendi muhafızları vardır. Bizim gibi (yâni telgraf memurları) Vali İzzet Bey ve zabitan ile memurin de fena halde tahkirlere maruz kalmışlardır. Hükûmet civarında biraz mukatele olmuşur. Yunanlılar hini işgalde tarafımızdan şiddetli tecavüz gördüklerinden dolayı şiddetli icraatta bulunduklarını iddia etmekte iseler de bu iddia esassızdır. Yerli Rumlar teslih ve harekâta teşrik olunmuştur. Musevi, Rum vesair mileli gayrimüslime olsun başlarındaki fesleri attırıp iksa edenleri tevkif ettirmişlerdir. Dün İslâm çarşısında yağma vuku bulduğu söyleniyorsa da biz nevamma mahbus olduğumuzdan doğrusunu ve fazlasını bilemiyoruz."

Tel yine inkıtaa uğramıştı. Fakat bu aldığımız haberler facianın en kat'i ve şüphe götürmez bir delili idi; İzmir, Yunanlılardan beklenilen tarzda, yâni rezilâne işgal edilmiş ve Avrupalılar da, beklenilen şekilde, yâni hodperestane buna seyirci olmuştu. İzmiri kaybetmiştik !.

Acaba bu haber doğru muydu? Bütün bu felâket içinde benim sarıldığım yegâne ümid, muhaberenin başlamasında idi; sanki telgrafa yol açılırsa İzmire, yeniden, yarı kavuşmuş olacaktık.

Karargâhtan aldığımız haber, biraz sonra, hattın açılması suretiyle tahakkuk etti; muhabere başlamıştı. İzmir Başmüdür Vekili şifahi ilk raporunda, aynen, şöyle diyordu :

"14 Mayıs 1335 tarihinde saat beşb uçukta idaremiz bir İngiliz müfrezesi tarafından işgal edilmiş, bütün memurin, makine odasından çıkarılıp yan odalardan birine yerleştirilmiştir. İngiliz zabiti muhaberatın on ikide başlayacağını söylemiş ise de bir saat sonra Yunan asker ihracına başlamış, yedi buçukta daireye gelen iki Yunan zabiti, derdal daireyi terketmekliğimizi emretmiştir. Bunun üzerine hükûmete gidip Vali Beye arzettim.

(Devamı var)

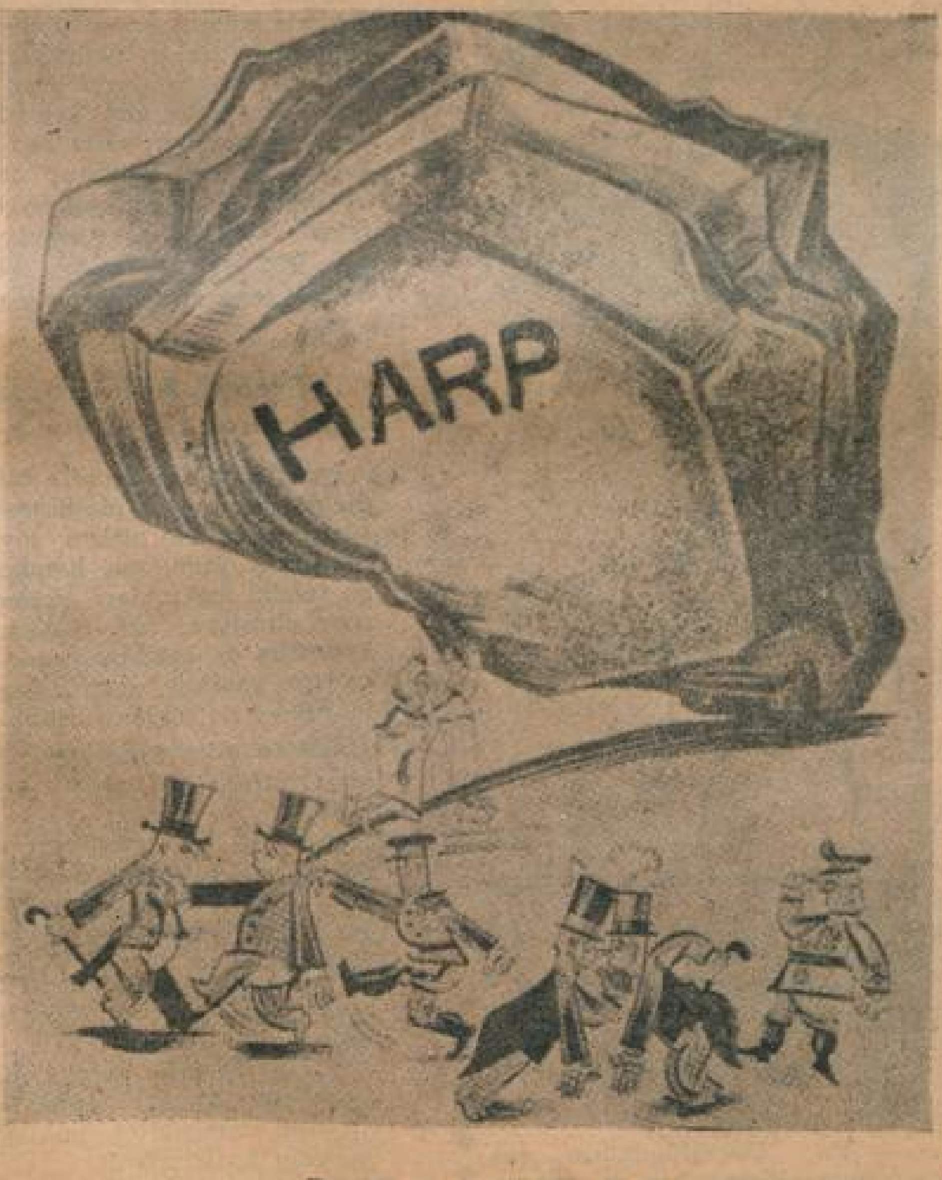

Devrilmek üzere olan kaya

"Wochen Zeitung" dan

NE İŞGÜZAR DOSTLAR VARMIŞ !

Maçkada (Taşlık) denilen yeri ve oradaki kır kahvesini bilirsiniz ya... Geçen gece mehtabı güzel olur dediler, gittik, oturduk.

Yanımızdaki masadakiler hem kalabalık halde, hem de fazla konuşgan, sesleri yüksek perdeden çıkıyor. Tatlı bir muhavereye dalmışlar. Biz de dinliyoruz. Bir erkek kadınlara talimat veriyor :

— Kime ne getirilirse itiraz yok ha ! Cinslerine de bakmıyacaksınız. Amma kürk "vizon" değilmiş de "lutr" imiş ; azıcık kısaca imiş, kolları da yeni modaya uymuyormuş. Kabul ! Sonra dırıltı istemem !

Bir kadın :

— Ya benim parfümü unutmuşsa?

— Sesini keser, bir şeycikler demezsin. Onu unutmuşsa herhalde pudranı, eldivenleri, çantanı getirir.

Başka bir kadın :

— Ben bir gepiyer ısmarlamıştım.

— Getirirse febihâ. Şurası böyle, orası şöyle diye canını sıkma. Daha birkaç kere gidip gelecek ! Darıltmıyalım.

— Darılmaz o... Biz hatırını hoş etmesini biliriz.

Çeşidli tonda, fakat hepsi de yılışkan kadın kahkahaları ve arada kalın bir erkek öksürüğü !

Beklenen yolcunun kadın olmadığına hükmettim ve kendi kendime sordum :

— Yahu, bu adam o kadar kadın eşyasını getirip de gümrükten nasıl içeri sokacak? Ne işgüzar ve ne dost insanlar varmış şu dünyada !

Nerelere kaç defa gidip gelmiş ahbaplardan biri olsun – sezdirdiğim halde – bana bir çakmak getirmedi.

Eski çakmağını bile veren çıkmadı. "Çakmak ! Çakmak !" diye dilimde tüy bittiği halde...

Bu hediyeler nenin, benim elimden gelmiyen ne gibi acayib ve esrarlı hizmetlerin mukabili olsalar gerek?

KİRPİ

Geçmiş zaman hikâyesi

Kadın — ... Bana âşık olduğunu söyledikten sonra hüngür hüngür ağlamağa başladı..

Delikanlı — Kabul ettiğiniz için mi?

Tanıştığımıza Çok Sevindim

Genç bir kız, hastaları ziyaret gününde bir hastaneye girer, orta katta hastaneye mensup sandığı yaşlıca bir bayana Ekrem beyin kaç numaralı odada yattığını sorar :

— Siz Ekrem beyin nesisiniz kızım?

— Kardeşiyim.

— Ya ! Görüştüğümüze çok memnun oldum, ben de annesiyim.

Bir dokun...

Kedi Gailesi

Malûm olduğu üzere İstanbulun bir belediyesi vardır ve yine malûm olduğu üzere bu belediyenin yaptığı iş, sağdan soldan üç beş kuruş derleyip birkaç yüz veya birkaç bin memurun geçimini temin etmekten ibarettir. Deve kuşuna benzer mübarek. "İş yap" diyecek olsanız, ellerini uğuştırur; "Ben paralı belediye değilim ki iş yapayım" cevabını verir. "Ohalde niçin bizden vergi alıyorsun?" deseniz, kaşlarını çatar, homurdanır : "Ben belediyeyim, elbette vergi alacağım. Vergisiz belediye olur mu?"

Velhasılı kelâm, bir acaip nesnedir şu bizim belediye ! Bu devirde birçok civanbahtların tuttukları taş altın olurken belediyemizin kasasında fareler cirit oynuyor. Ne tarafa el atsa boş çıkar. Kendini toplamak için kımıldandıkça dert üstüne dert biner.

Kediden ne umarsınız? İstanbulun kedileri bile belediyenin başına musallat olmuşlar. Akşam gazetesinde okudum; temizlik işleri müdürü dert yanmış. Temizlik işleri kadrosu zaten dar; üstelik, çöpçülüğe, süpürkeciliğe rağbet eden de yokmuş. Bu yüzden şehirde lâyıkiyle temizlik yapılamıyormuş. Bu dertler az geliyormuş gibi belediyemizin başına bir de kedi gailesi çıkmış..

Yaa, efendim; her sene kediler yalnız Mart ayında yavrularken bu sene havalar fazla ısınıp ortalık fazla kızışınca onlar da işi azıtmışlar; Nisan, Mayıs, Haziran dememişler doğur bire doğur !

— Peki ama belediyeye ne oluyor? Kediler gidip de belediyenin kucağında doğurmuyor ya !

Diyeceksiniz. Hayır, bu iş sizin bildiğiniz gibi değil, aziz okuyucular ! Kediden kediye de, doğurmadan doğurmaya da fark var. Biraz evvel söyledim ya!, Bu sene İstanbul kedileri azmışlar; vakitli vakitsiz mütemadiyen doğurmuşlar, çoğalmışlar ve elbirliğiyle belediyeye saldırmışlar. Yine biraz evvel arzettiğim gibi, Temizlik işlerini yapamıyor; dolu çöp tenekeleri günlerce kapıların önünde bekliyor, süprüntü yığınları haftalarca sokakların ortasında kalıyor. İşte o azgın, mel'un kediler de çöp tenekelerini devirip döküyor, süprüntü yığınlarını didikleyip etrafa saçıyorlarmış. Görüyorsunuz ya, kedi gailesinin dehşetini !

Şimdi belediyemiz işi gücü bırakmış - zaten bir iş yaptığı yok ya - kedilere karşı harb ilân etmiş. Temizlik işleri müdürlüğünün elinde kalan beş altı amele de şehrin temizliğini yüzüstü bırakmışlar, sokaklarda kedilerle cenge tutuşmuşlar. Kedilerden hergün 250-300 esir yakalayıp hayvanları himaye cemiyetine teslim ediyorlarmış. Allâh muzafferiyet ihsan eylesin, amin !

Onmıyacak hacıyı deve üstünde yılan sokar, derler. Bizim belediye de onmaz hacıya döndü !

Bu gailelerden kurtulmak için; kedileri doğurmıyan, evlerinden süprüntü çıkmayan, sokaklarında çöp olmıyan bir şehir bulsa da oraya göç edip yerleşse, biraz rahat etse bari !

Cemal Refik

Ersoy Adlı Hırsız

İzmitten bir refikimize bildirildiğine göre o havalide bir haydud türemiş. Önüne geleni soyuyor, öldürüyor, jandarma karakollarına tehdid mektubları gönderiyor, ırza sataşıyor, rıza göstermiyen kadınları da bıçaklıyormuş. Metreslerle yaşadığı, arasıra İstanbula geldiği de söyleniyormuş.

Gazete, bu haydud için, "âdeta bir Çakırcalı kesilmiştir" demektedir.

Çakırcalı ne metreslerle yaşar, ne de ırza sataşırdı. Eski zaman haydudları bazı usul ve âdaba riayet ederler, hele namuslu kadına el uzatmaktan şiddetle çekinirlerdi. Çoğu, bilhassa meşhur Çakırcalı, ailesine merbut, tâbir caizse dürüst eşkiyadandı.

Zaten eşkiyalık raconu dışında edebsizlik edenleri onlar kendi elleriyle temizlerler, meslek namusunu kurtarırlardı !

Bahsi geçen metresli haydudun soyadı da yaptıklarına doğrusu pek aykırı : Ersoy !

Eski ve yeni plâj modası

Ölmek de Kabahat

— Çocuğumuz yok, köpeğimiz yok, kedimiz yok, söylediğiniz parayı vermiye de hazırız. Niçin apartımandaki boş daireyi bize vermiyorsunuz?

— Madem ki bu kadar çok ısrar ediyorsunuz bari söyleyeyim, çok yaşlı kiracı istemiyoruz, zira apartımandan cenaze çıkması hiç de hoş olmaz !

(Vatan) Gazetesini Tebrik

25 inci yıldönümünü idrak eden (Vatan) refikimizi muvaffakiyetinde devam temennisiyle can ve gönülden tebrik eyleriz.

Harp
ileri c
sadi k
tan,
harabe
Harbin
ha bir
ten k
ken, b
retler
lenip
eden
den e
almay
hasınd
yetleri
dev c
rini i
kabul
ettikle
kabil
ğerind
zaman
Bari b
şeyler
Asla !.

İk
şaral
yakl
ler y
dan
kan
biris
rek
yiye

...i ve yeni plâj modası yanyana

"Le Rire" den

...bahat

... köpeğimiz ...ediğiniz pa- ...ız. Niçin a- ...yi bize ver-

...ar çok ısrar ...eyeyim, çok ...z, zira apar- ...ması hiç de

...etesini ...

...ü idrak eden ...muvaffakiye- ...siyle can ve ...z.

...rını didikle- ...ış. Görüyor- ...imin dehşe-

... işi gücü bı- ... yaptığı yok ...rb ilân et- ... müdürlüğü- ...ltı amele de ...üstü bırak- ...dilerle cenge ...den hergün ... hayvanları ...slim ediyor- ...eriyet ihsan

... deve üstün- ... Bizim bele- ... döndü!

...ulmak için; ... evlerinden ...sokaklarında ... bulsa da o- ..., biraz rahat

...mal Refik

Ne Yaptık? Hiç!

Harp biteli dört yıl oluyor. En ileri cemiyetlerin bile bütün iktısadi kudretlerini kökünden kurutan, şedir ve mamur ülkelerini harabeye çeviren İkinci Dünya Harbinin kurbanı milletlerin daha birçok yıllar sefalet ve esaretten kurtulmıyacakları zannedilirken, bunların ne harikulâde gayretler ve mucizevî hamlelerle derlenip toplandıklarını, harbi takib eden şu kısa zaman içnide harbden evvelki iktısadi mevkilerini almaya yaklaştıklarını, iktısat sahasındaki kuvvet ve muvaffakiyetleri arttıkça, siyaset âleminde dev cüsseli galiblerine bile seslerini işittircek ve hattâ şartlarını kabul ettirecek bir kudret iktisab ettiklerini görüyoruz. Buna mukabil biz, her dakikası bir yıl değerinde olan şu geçen dört yıllık zaman içinde ne yaptık?.. Hiç!. Bari bundan sonrası için olsun bir şeyler yapmak yolunu tuttuk mu? Asla!...

(Türkiye İktısat Mecmuası)

Sakın Unutma

İki deli pek hararetli konuşarak yürüyorlar, elleri ve ayaklarıyla da bir çok hareketler yapıyorlar. O sırada altından gayet coşkun bir nehir akan bir köprüden geçerlerken birisi aşağı düşer, öteki eğilerek seslenir:

— Akşam yemeğini beraber yiyecektik, sakın unutma!

Memleketteki acaiplikler

HIRSINDAN BİRA BARDAĞINI YİYEN DERVİŞ

Ankara 21 — Dün gece Tabarinbarda Nazif ve Derviş adlarında iki kişinin yaralanmasiyle neticelenen bir hâdise olmuş, savcılık işe vaz'iyed ederek müsebbipler hakkında takibata girişmiştir.

Öğrendiğime göre . hâdise şöyle cereyan etmiştir: Bil ve Smith adında iki Amerikalının sarfettiği bazı sözlere sinirlenen Nazif kendilerine mukabelede bulunmuş, bunun üzerine Bil ve Smith önlerindeki bira şişesini fırlatarak Nazifin başının yaralanmasına sebep olmuştur. Bu hâdiseye sinirlenen ve diğer bir masada oturan Derviş hırsından önündeki bira bardağını kıtır kıtır yemeğe başlamış, uzaktan yetişenlerin müdahalesile bu yeme keyfiyeti durdurulmuştur. Hastaneye kaldırılan Nazif ve Dervişin yaraları ağır değildir.

EYÜPLÜ HALİD HALÂ AV BULUYOR

Meşhur sabıkalılardan Eyüplü Halit, Tarlabaşında Çukurbostanda 22 numaralı evde oturan Meziyet adında bir kadının, evlenme vaadiyle 300 lira değerindeki elmas yüzüğünü almıştır. Meziyetin müracaatı üzerine Halit yakalanmıştır.

BU KAÇINCI MEZUNİYET VE TEDAVİ

Atina, 21 (A.A.) — Anadolu ajansının özel muhabiri bildiriyor: Türkiye büyük elçisi Rusen Eşref Ünaydın, tedavi edilmek üzere mezunen bugün Fransaya hareket etmiştir.

Gözlerinizi Yumunuz!

— Şoför virajlardan çok süratli dönüyorsun, her seferinde ürperiyorum.

— Bayım korkmayınız, siz de virajlara yaklaşınca benim gibi gözlerinizi yumun!

Köyde

Doktor :

— Ahırlara bitişik odalarda yatmak sıhhî değildir.

— Öyle derler ama 20 senedir bu odada yatarım, hayvanlardan hiç biri hastalanmadı.

Tesadüf

Lokantada garson müşteriye sorar:

— Bayım eti nasıl buldunuz?

— Tesadüfen patetesin altında!

İktısat Buna mı Derler?

(Son Posta) da okuduğumuza göre, geçen yıl Bursa Ziraat Okulunda tavuklar koleraya yakalanmış; mütedavil sermayenin bir kısmını teşkil eden bu tavukların ziyan olmaması için baytarlıkları hastalığın insana geçmiyeceğine dair rapor alındıktan sonra koleralı tavuklar talebeye yedirilmiş. alebe hastalanmış, açlık grevine başlamışlar. Şimdi müfettişler o işi tahkik etmekte imişler.

İktısat ve tasarruf olsun diye talebeye koleralı tavuk yedirmek, resmi dairelerden hademeyi çıkarmak! Yaptığımız bunlardan ibaret...

— Seçim defterleri asılmış, haydi gidelim de bu sefer hangi semtten oy vereceğimizi anlayalım!

NAYLON SAZ TELLERİ

Avrupaya, Amerikaya seyahate mi çıkacaksınız? Telli saz üstadlarından bir ahbabınız hemen karşınıza dikiliyor, ricaya başlıyor:

— Aman, bana gelirken saz teli getirmeği ihmal etme!

Herkesin kürk, kumaş vesaire gibi kıymetli bir şey sipariş ettiği bu devirde onun saz teli istemesine hayret ediyorsunuz amma, o, derdini döküyor:

— Barsaktan yapılan saz tellerini idhal etmek yasak... Yerli bir tel imalâthanesi de olmadığından, sazlarımıza naylon balık ağlarını geriyor, zımbırdatıp duruyoruz!

Fransaya tütün satıp ruj getirten makamlarımız, sanate ve sanatkâra yaptığı bu anlaşılmaz zulme, acaba ne zaman son verecek?!

Açık hava tiyatrosunda

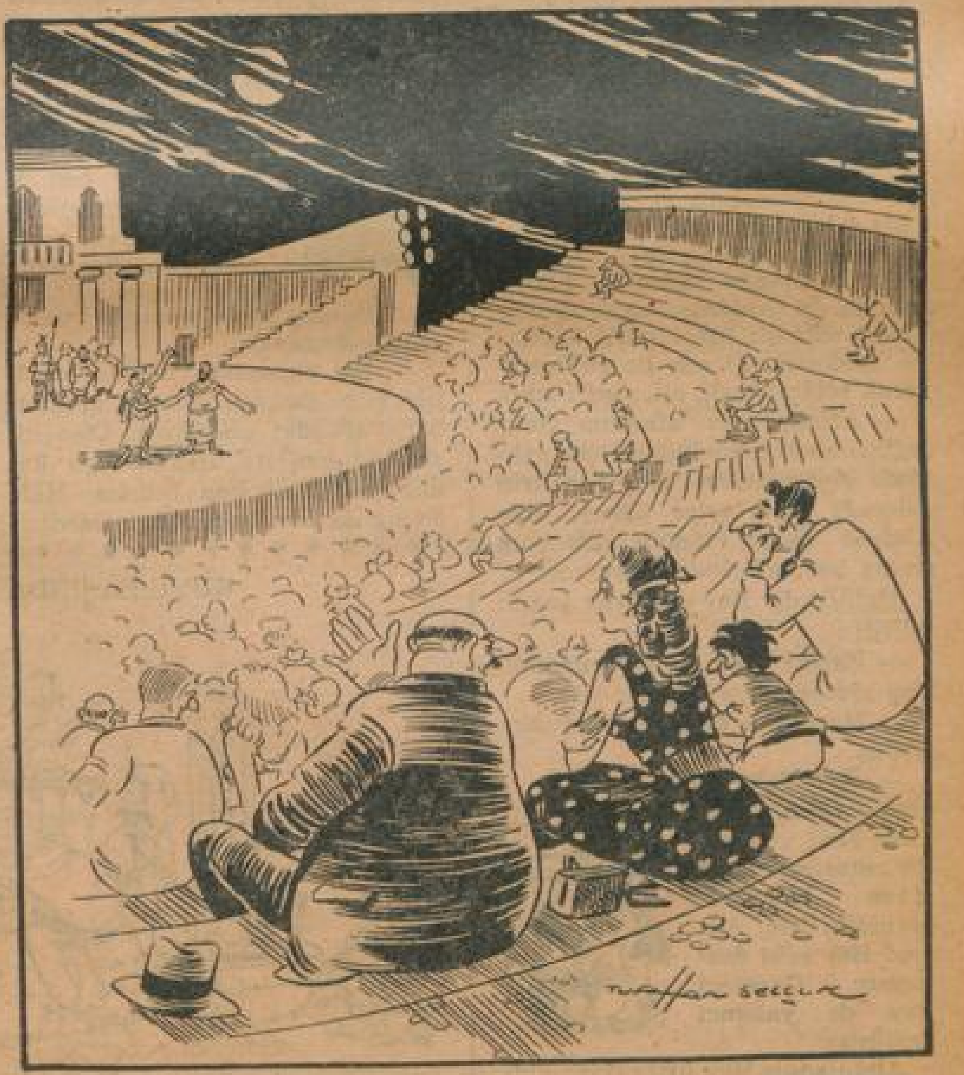

Kadın — üşümeğe başladım, bu soğuk hava nereden geliyor acaba?
Erkek — Herhalde sahneden geliyordur!

Fileli çift
"Ecnebi karikatürü"

İnsan Haklarına Hürmet

Maliye Bakanı, Meclise verilen yeni tahsili emval kanununa göre hükûmet borçlarından dolayı hapis cezasının kaldırıldığını ve kanun kabul edilirse kimsenin o yüzden hapis edilmiyeceğini tebşir ediyor.

İnsan haklarına hürmeti ifade eden bu kararı alkışlarız. Umarız ki Meclis de bizim gibi yapar, maddeyi alkışlarla kabul eder.

— Acele etmiyelim, bekliyelim de suçüstü yakalıyalım!
"Fransız karikatürü"

Zamaneye Uygun Sözler

★ Kör göze yakışır sürme.
★ Kel başa şimşir tarak
★ Ayağında donu yok, başına fesleğen takar.
★ Ayranı yok içmeğe, araba ile gider gezmeğe.
★ Keçe kepeneğe gümüş düğme.
★ Altı kaval, üstü şişhane.
★ Acından karnı gurlar, başında nerkis parlar.
★ Kaşıkla aş verir sapıyla göz çıkarır.
★ Selâm para, kelâm para!
★ Sahibi razı olur, tellâl razı olmaz

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

Saadet Meyvası

30—II

Abdülkadri Beyin davetine gittik. Büyük bir apartımanın üçüncü katında oturuyoruz. Apartımanın kendi malı olduğunu söylemiye lüzum yok tabii. Asansörcü delikanlıya Abdülkadir Beyin ismini verince.yerlere kadar eğilerek bizi içeriye alıp üçüncü kata fırlatıverdi.
kendi malı olduğunu söylemiye lüzüm yok tabii. Asansörcü delikanlıya Abdülkadir Beyin ismini verince yerlere kadar eğilerek bizi içeriye alıp üçüncü kata fırlatıverdi.

Dairenin kapısını, prostelâlı bir genç kız açtı, kırıtarak:

— Buyurunuz efendim, dedi. Size bekliyoruz gelezeksiniz deyi.

Abdülkadir Bey damalı pijamasiyle bir odadan çıktı, yılışarak gelip ellerimizi sıktı:

— Safalar geldiniz, safalar yetirdiniz. Gelmeseydiniz bir daha yüzünüze bakmıyacaktım.

İçeriden bir kadın sesi duyuldu:

— Abduuuş... Neredesin, ayol? Kibrit getirip cigaramı yaksana.

Abdülkadir Bey gür sesiyle cevap verdi:

— Dur, yavrucuğum, geliyorum. Misafirlerimiz geldiler.

Biz salon kapısına doğru yürürken yandaki odadan Sevim Hanım çıktı. Saçlarında bigudiler takılı, sırtında al kimono, ayaklarında yüksek ökçeli, üzeri güllü terlikler. Şaşkınca bir eda ile gülümseyerek selâm verdi, ellerimizi sıktı:

— Affedersiniz efendim. Geleceğiniz saati bilmediğim için vaktinde giyinemedim. Her misafirin geleceği saati iyice öğren, diye Abduşa daima tenbih ediyorum amma her seferinde unutuyor.

Abdülkadir Bey sırıtarak başını salladı:

— Zararı yok, yavrucuğğum. Ben giyindim ya, elverir işte.

— Hani, sen de giyinmemişsin, Abduş.

— Ben daha ne giyineceğim, Sevimciğim? Gecelik entarimi çıkardım, bicamamı giyindim işte. Ahmed Bey eski dostumuz. Gazeteci Bey de yabancı sayılmaz.

Abdülkadir Bey bizi salona aldı, Yarım saat sonra Sevim Hanım tekrar geldi. Giyinmiş, kuşanmış, süslenmiş.

Nerede o nikâh günü keklik gibi seken narin Sevim Hanım? Bey zayıfladıkça hanım şişmanlamış. Tavrı, edası da değişmiş, ağırlaşmış hatuncağız. Nikâh günü biraz küskün, somurtkan duran yüzü şimdi hep gülümsüyor.) Belli ki hayatından memnun. Koltuğa gömüldü, bacak bacak üstüne attı. Abduş, yâni Abdülkadir Bey koşup sigarasını yaktı. Sigara içmeyi de yakıştırıyor Sevim Hanım. Duman halkalarına gözlerini dikip hülya dolu bakışlarla bir müddet seyrettikten sonra bana döndü:

— Bizi gazeteye yazmışsınız öyle mi?

— Evet efendim, AYDEDE'ye...

Sözümü kesti:

— Haaa, onu bana Abduş da söyledi, merak ettim. Aydede kim, kuzum?

— AYDEDE bizim gazetenin ismidir efendim.

— Öylemiiii? Demek gazete. Ben öyle şeyler okumadığım için farkında değilim.

— Olablir efendim. Fakat okumak da bir eğlencedir. Vakit geçirir insan. Gülümseyerek elini salladı -

— Okumakla vakit geçirmeğe kalkarsam vay benim halime! Pokerler, çaylı danslar, gezmeler olmasa patlarım vallahi.

— Demek öyle şeylerle vakit geçiriyorsunuz?

— Ne yapayım? Abduş kendi işleriyle meşgul. Ancak geceleri bana arkadaş olabiliyor. Onu bizim eğlencelere alıştırıncaya kadar çektiğimi ben bilirim. Hâlâ Sving dansını iyice öğrenemedi.

MÂNİLER

Beni bitirdi mimler,
Belimi büktü cimler,
Benim gönlümde sensin,
Senin gönlünde kimler?

Bahçede iğde midir,
Dalları yerde midir,
Her gördüğün seversin,
Sendeki mide midir?

Bahçelerde gül açar,
Etrafa koku saçar,
Ben ona sokulurum
Oturmaz benden kaçar.

Balık olsam tutulsam,
Lokma olsam yutulsam,
Bir gül olup da senin,
Göğsünde unutulsam.

Bahçelerde ıtrışah,
Boynu uzun kendi şah,
İki gönül bir olsa,
Ayıramaz Padişah.

Apartıman gayet mükellef döşenmiş. Döşemenin ihtişamiyle mütenasip bir sofrada yedik içtik. Darısı dostlar başına! Karı - kocanın tatlı tatlı şakalaşmalarından belli ki ikisi de birbirlerinden memnun. Sevim Hanım eski hoppalık maceralarının üzerine sünger çekmiş, kadere boyun eğip Abdülkadir Beye bağlanmış, ağır başlı bir ev hanımı olmuş. Mesud bir yuva kurmuşlar. Bunun darısı da cümlenin başına! Bazı sözlerinden anladım ki bu müreffeh yuvayı sürura garkedecek saadet meyvası da tomurcuklanmış.

Ce. Re.

FIKRALAR

Kendisi İçin Sormuş

On sekizinci asırda... Bir İngiliz güzel bir Fransız kızıyla evlenir, posta arabasiyle seyahate çıkarlar.

Arabada orta yere oturan İngiliz karısına muhabbetli bir sesle sorar:

— Sevgilim nasıl rahat mısın?

— Evet rahatım.

— Oturduğun yer yumuşak mı?

— Evete..

— Sarsıntıdan rahatsız olmuyor musun?

— Hayır burası çok sarsılmıyor.

— Kurandere maruz değilsin ya?

— Hayır katiyen.

— Öyleyse kalk da ben oturayım.

Kadınlar Arasında

— Leylâdan öğrendim, sana söyleme dediğim sırrı ona söylemişsin!

— Ya öyle mi? Halbuki ben ona söylediğimi sana söyleme demiştim.

— Şu halde bana söylemiş olduğunu sana söylediğimi ona söyleme!

BİR HESAPLAŞMA

Doktorun istediği vizite paralarını çok bulan bayan buna itiraz etti. Doktor dedi ki:

— Unutmayınız ki çocuğunuz kızamıktan yatarken tam on dört kere evinize geldim.

— Evet ama benim çocuğum da mektepteki bütün talebeye kızamık geçirdi. Siz de bunu unutmayınız!

KUYU BAŞINDA

— Karı, şay bakalım, çocuklar tamam mı?
"Yunan karikatürü"

ALKOL İLE TÜTÜN

Sabahın erken saati. Güneş doğmamış, fakat gökyüzü pembeleşmeğe başlamış. Bir hapisdanedeyiz. Biri müstesna bütün mahkûmlar uykuda. Yalnız, hapishane memurları ve gardiyanlar acele acele gidip geliyorlar.

İdam edilecek adam, kendisine verilen son kadeh rom ile en son sigarasını içiyor... Rahib yaklaşarak elini mahkûmun omuzuna koyar:

— Oğlum, cesaret, vakit geldi!

Madkûm elindeki izmariti ayağının altında ezer, boş kadehe acı acı baktıktan sonra der ki:

— Tevekkeli bana alkol ile tütünün ömrü kısalttığını söylememişlerdi!

Gangster ailesi

Erkek — Gördün mü? Yün yeleğimi güveler yemiş!
Kadın — A, ben o delikleri tabanca kurşunlarının yeri sandım!

"Fransız karikatürü"

Hepimiz Hesabı Şaşırdık!

Acaba mübalâğalı mı aksediyor? Belki öyledir; fakat içinde mübalâğa da olsa rakamlar yine yüksek ve acayibdir. Beyoğlu semtinin malûm caddesinde yeni yapılan ve ikmal edilmek üzere bulunan büyük, lüks apartımanların kira bedelleri akla sığar şeyler değil...

Meselâ bunlardan bir tanesinde hava parası alınmıyormuş; lâkin her dairenin aylığı 650 lira imiş!! Bir başkasında hava parası 15 bin lira, aylıklar ise 250 liradan ibaretmiş!

Ayda 650 lira kira; yâni senede 7 bin 800 lira!

Hava parası olarak da 15 bin lira, üste 3000 lira, yâni 18 bin lira, bir senede!

Üç senede 54 bin lirayı kira diye ödeyeceksiniz. Başka memleketlerde para vaziyeti bu derece müsaid olanlar ne apartımanda otururlar, ne de kiracıdırlar.

Paralı, parasız hepimiz hesabı kitabı şaşırdık!

A. Fraccaroli'den

Bir Roman İsmi

Muharrir arkadaşlardan biri dün sabah bana geldi:

— Senden bir yardım istemeğe geldim..

— Azizim çok kötü bir zamanda geliyorsun.

— Acele etme. Para mevzuu bahis değil. Senden bir isim istiyorum, bir roman ismi... Bir roman yazdım, tâbi kabul etti, fakat ortada isim yok. Şöyle güzel, orijinal, cazip bir kelime, bir cümle buluver.

— Seninki ne biçim roman?

— Bilmesen de olur; roman il isim arasında bir münasebet aramakta hiç bir sebep yok. Göze çarpacak, vitrinde iyi bir "efe" yapacak bir isim bul kâfi. Şayet okuyucu isim ile roman arasında bir münasebet bulmazsa herhalde onun anlamadığı bir sembolün bulunduğu iddia olunabilir. Meselâ şöyle bir isim koymak isterdim: "Sevilmiyecek kadın" veya "Dünyanın en güzel kadını" veyahut "Şemsiye altına gel, yoksa gömleğin ıslanır". Fakat bunlar hep kullanılmış isimler.

Bulmak kolay değil. Düşününüz. Yeni yeni piyasaya arz olunacak birçok romanlar, hikâyeler, komediler, risaleler, sinema filmleri, sanayi mamulâtı var. Bunlara hep birer isim bulunacak. Öyle bir isim ki emsali arasında birbirine karıştırılmadan satılabilsin ve halkın dikkatini çekecek mahiyette olsun.

Kısa isimler modadan düştü. Şimdi çok şey ifade edebilecek tam bir cümleye ihtiyaç var. Mesele onu bulabilmekte.

Bir roman, bir komedi, bir hikâye, bir sinema filmine mevzu kolayca yazılabilir. Fakat isim? İşin ehemmiyetli ve zor tarafı, bunda.

Cümle halindeki ismi ilk defa ortaya atanın kim olduğunu bilmiyorum. Belki mucidi belli değildir ve zavallı adamcağız bu icadından hiç bir maddi istifade temin edememiştir. Fakat bu icadından gurur duyabilir. Enteresan bir yarış ortaya atmış oldu.

İşte bazı misaller:

Fakat benim aşkım ölmez. (Bir film ismi)

Hayat, yarın başlar. (Bir roman)

Tren gecikmezse 5.30 da gelirim. (Roman ismi)

İsim araştırmakta devam ediyoruz. Aklıma bir fikir geldi. Şu ismi koyalım dedim:

— "Pasquale, ceketini çıkar."

— Hayır olmaz, romanın kahramanı bir kadın.

— Şu halde "İskarpinini çıkar Maria" ismini koruz.

— Yalnız iskarpinleri mi? Neden?

— Hoşuna gitmedi galiba! Şu halde: "İstediğini çıkar Maria" nasıl?

Bunu da kabul etmedi. Arkadaşım, kolay kolay memnun olanlardan değil.

Nihayet şu isimde mutabık kaldık:

"Gökler ilâhı, bu, dünyanın en güzel romanıdır"

Çeviren: Nazım Dersan

BÂTIL İTİKATLAR
SAĞ VE SOL

Maksadım harp veya sulh, her zaman halk arasında sürümü olan bazı tuhaf inanları gözden geçirmektir. Bunun en çok kullanılanı, ele geçecek veya elden gidecek paraya işaret sanılan "sol avucum kaşınıyor – sağ avucum kaşınıyor" sözleridir. Sol kaşınırsa girecek, sağ kaşınırsa çıkacak para var demektir. İkisi birden kaşınırsa ne olacak? Galiba bütçe denkleşecek!

Zaten "sağ ve sol" bizce pek ehemmiyetlidir. Meselâ sağ gözün seğirmesi kedere, sol gözünkü sevince alâmettir. Avuçta ve gözde makbul olan "sol", ayak hakkında yataktan kalkarken ve evden dışarı çıkarken hiç de iyi sayılmaz. Vücudümüzün iki yan tarafı için de böyledir, aksilik eden, işi ters giden birine "bugün sol tarafından kalkmış" deriz Sağ ve solda meraklananlar, el ve ayakla yaptığı her harekette buna dikkat eden, hattâ yanılarak solu kullanmışsa hareketini tekrarlayıp düzeltmeğe yeltenen adam pek çoktur. Bunlardan anlaşılıyor ki kendiliğinden olan kaşınma, seğirme gibi fiillerde "sol", bizim tarafımızdan irademizle yapılanlarda "sağ" uğurlu sayılıyor.

Boynuz çekerken

Erkek — Bana yirmi yaşındaki puselerini hatırlatıyor!

"Le Hérisson" dan

Tabancasız Âşklar

Pek zarif ve şen bir "Hikâyeler Serisi"

Muharriri: Frédéric Boutet

GELECEK NÜSHAMIZDA

— Bugün sular çekilmiş...
— Ürkmüş olacaklar!

"Le Herisson" dan

SEVGİLİM! SEN MİSİN?

Genç bir kadın arkadaşına, kocasının geceleri eve klüpten çok geç döndüğünden, evde sıkıldığından şikâyet eder. Bu huyundan vazgeçirmek için acaba ne yapsam diye sorar:

— Benim kocam da bir zamanlar klübe dadanmıştı, bir gece döndüğünde uyur gibi yaptım ve güya uyku arasında şöyle konuştum: "Ahmed, sevgilim, sen misin?!"

— Sonra ne oldu?

— Ne olacak, şimdi kocam beni hiç yalnız bırakmıyor. Zira kendi ismi Hasan!

MEHMET ZEKİ PAKALIN
Son Sadrazamlar ve Başvekiller

Küçük Said Paşaya ayrılmış olan 5 inci cildi Saltanat ve Meşrutiyet devrinin tam bir tarihidir.

AYDEDE

SIYASI HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

Asıl Karabatak Bizleriz, Galiba !

İstanbul Üniversitesi rektörü hademe kadrosunda tasarrufun bize neye mâlolacağı hakkında iyi bir fikir verdi : Üniversite meydanı bakımsız kalacak, harap olacak, toza boğulacak, ayrıca bir takım uygunsuz kimselere yataklık edecekmiş.

Başka resmî dairelere, binalara da örümcekler ağ kurmayacak, camlar gitgide kirlenip örtülmiyecek, her tarafı kir götürmiyecek mi?

Ya mermer kaplı, somaki direkli bronz ve kron menteşe ve halkalı yeni maliye tahsil şubeleri?

Böyle lüks tezyinat üç, beş misli bakım masrafı ister.

Onları bir taraftan kur, pırıl pırıl teslim et, öte taraftan hademe maaşından tasarruf sebebiyle kir pas içinde bırak !

Karabatak bile balığı yutmadan evvel büyük gelir de karnımı deler mi, delmez mi diye ölçermiş. Bu binaları yaparken biz de somaki sütunlarla lüks ıvırzıvırların hademe bütçemize uyup uymıyacağını düşünmeliydik.

Asıl karabatak bizleriz galiba !

Berlinde sinek avcısı "A. Zeitung" dan

İkramiyeli Aile Cüzdanı

Bu yılın son kurası
30 Ekim 1948-de
30.000 lira değerinde
1 ev
(Kadıköy Çiftehavuzlar)
Yeşilbahar sokağında)
Ayrıca
10.000 lira tutarında
para
İkramiyeleri
Her yüz liraya ayrı
bir kura numarası

YAPI ve KREDİ BANKASI

BANTAM
SUPER-THIN

4 m/m TRAŞ BIÇAKLARI

Amerikan sanayiinin bir şaheseridir.

Genel deposu :

Sirkeci Kayseri Han No. 4
M. İhsan Sıtkı

Yeni Neşriyat :

TÜRKİYE İKTISAT MECMUASI

İstanbul Tüccar Derneği yayın organı olarak gayet faydalı ve kıymetli mündericat ile neşredilen bu derginin 7 nci sayısı çıktı. Bütün münevverlere tavsiye ederiz.

Hiç

İki arkadaş gece bir han odasında yatmıya mecbur olurlar. İkisi de son derece içkiye düşkün, akşam beraber içerler, gece uyanınca yarı yarıya içmek için de bir şişe konyak alıp odanın bir köşesine koyarlar.

Arkadaşlardan birisi gece evvel uyanır, şişedeki konyağın hepsini içer, bitirir; tekrar yatıp uyur.

Biraz sonra öteki kalkar, karanlıkta şişeyi aramıya başlar, arkadaşı seslenir :

— Ne arıyorsun?
— Hiç.
— Öyleyse şişede bulursun !

Deminki Gibi

— Kardeşin neye ağlıyor?
— Pastamı yiyorum da ondan.
— Kendisininki bitti mi?
— Evet, ben onunkini de yerken yine böyle ağladı.

Ultramin
DİŞ KREMİ
Dişleri çürümekten korur

Sahibi : F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden :
Z. Çalıkoğlu
İdare yeri: Ankara Cad[illegible], 98/2 İstanbul
Dizildiği yer :
Murat KERMAN Mü[illegible]ttiphanesi
Basıldığı yer : TAN Matbaası

Daima ekstra ekstra Dersan yağlarını kullanmak kendi menfaatinizin icabıdır.

GÜZEL KADIN

Bir kadının güzel olması ve güzel olanın da güzelliklerini koruması yollarından bahseder
HANIMELİ'nin YAZ ve DENİZ ilâvesidir.

72 Sayfa 50 Kuruştur.

İstanbul TAN Matbaası

Çocuk Ansiklopedisi

Türkiyenin yalnız bütün çocuklarını değil hattâ bütün büyüklerini de ilgilendirir.

★★★

Bütün dünyanın bilgileri herkesin anlıyacağı tarzda sade olarak yazılmıştır.

★★★

2 Büyük Cilt - 1448 Sayfa - 1783 Resim - 218 Mevzu

Fiyatı 15 Liradır.

İstanbul TAN Matbaası